

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ซึ่งจะเสนอ
เป็น 2 ตอน คือ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 นโยบายพัฒนาการศึกษาของชาติ
- 1.2 นโยบายพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
- 1.3 นโยบายพัฒนาการศึกษาของกรมสามัญศึกษา
- 1.4 การวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนมัธยมศึกษาปัจจุบัน
- 1.5 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2534 ของสำนักงาน

สามัญศึกษา จังหวัดตาก

- 1.6 รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 งานวิจัยในประเทศ
- 2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

นโยบายพัฒนาการศึกษาของชาติ

ในแผนพัฒนาการศึกษาของชาติได้ระบุวัตถุประสงค์และนโยบายการศึกษาครอบคลุม
ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ การศึกษาในระบบนั้นก็ครอบคลุมการศึกษาทุกระดับไว้ด้วย
วัตถุประสงค์และนโยบายพัฒนาการมัธยมศึกษาก็เป็นหน่วยหนึ่งของการศึกษาในระบบ เช่น
ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 11 - 29) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปไว้ว่า เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความคิด คุณธรรม พละนามัยที่สมบูรณ์ มีทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงได้กำหนดนโยบายไว้ 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการศึกษาเพื่อศึกษาและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
2. ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา
3. ด้านการศึกษาตลอดชีวิต
4. ด้านคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการบริหารการศึกษา
6. ด้านการศึกษาเพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
7. ด้านการศึกษากับการวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริการทางวิชาการ

นโยบายพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 31 - 34) ได้กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์หลักที่จะสร้างความเป็นเอกภาพในด้านความคิดและการดำเนินงานของหน่วยงานทุกฝ่าย ทุกระดับ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้มีวัตถุประสงค์ แนวนโยบายและเป้าหมายตรงกัน ให้เกิดการประสานงานระหว่างกรมกองต่าง ๆ และระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค เกิดการประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพพร้อมกับการประหยัด นำไปสู่การทำงานร่วมกัน อันจะทำให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมตามที่ได้ร่วมกันตั้งจุดมุ่งหมายไว้ ดังเช่นแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนให้มีคุณภาพสามารถพัฒนาชีวิต การอาชีพและสังคมให้มีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่สูงขึ้น และอยู่ร่วมกันด้วยความสุขสมบูรณ์ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการศึกษา ศาสนาและศิลป

วัฒนธรรมให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาทั้งในโอกาสและคุณภาพให้เยาวชนและประชาชนได้รับบริการทางการศึกษาในระบบนอกระบบโรงเรียน โดยตลอดชีวิตมุ่งเน้นให้เยาวชนและประชาชนมีศีลธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม ประพฤติปฏิบัติตามครรลองของศาสนาและวัฒนธรรมไทย มีสติปัญญา ความรู้ ทักษะ เจตคติเพื่อการประกอบสัมมาชีพ มีความรู้ความสามารถในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความเข้าใจในปัญหาสังคมและแนวทางที่จะแก้ปัญหาสังคมร่วมกัน รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักปรับตัวให้ทันและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ทั้งทางกายและใจ รวมทั้งมีความเป็นพลเมืองดีของชาติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความสามัคคีกลมเกลียวกันระหว่างคนในชาติ เคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายไว้ดังนี้

1. ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา
2. ด้านคุณภาพการศึกษา
3. ด้านการส่งเสริมจริยศึกษา
4. ด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
5. ด้านการศึกษาดลอดชีวิต
6. ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ
7. ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม
8. ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาพลานามัย
9. ด้านการศาสนาและศิลปวัฒนธรรม
10. ด้านการระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม
11. ด้านการบริหารและสนับสนุน

นโยบายพัฒนาการศึกษาของกรมสามัญศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2530 ก : 1) ได้สรุปว่า แผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี ของกรมสามัญศึกษา เรียกว่า แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ได้จัดทำขึ้นโดยยึดหลักการและแนวทางตามโครงสร้างแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแนวทางให้โรงเรียนในสังกัดนำไปปฏิบัติให้บรรลุผล โดยในแผนจะกำหนดวัตถุประสงค์นโยบาย เป้าหมายและมาตรการไว้ เช่น แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้กำหนดวัตถุประสงค์พัฒนาการมัธยมศึกษาไว้ว่า เพื่อพัฒนานักเรียนในระดับมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีความสามารถในการวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อที่จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัวและชุมชนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น และเพื่อที่จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาต่อ รู้จักคิด วิเคราะห์ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาอย่างมีระบบ มีความเข้าใจในปัญหาและแนวทางที่จะแก้ปัญหาของสังคม รู้จักปรับปรุงตนเองให้เกิดความเหมาะสมตั่งตาม ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง มีความสามารถและเจตคติที่ดีในการทำงาน มีทักษะในการทำงานอย่างมีระบบและการทำงานเป็นหมู่คณะ มีศีลธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งกายและใจ มีความสามารถในด้านการกีฬาพร้อมด้วยน้ำใจนักกีฬา มีทักษะความสามารถในวิชาชีพ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพอิสระ สามารถสืบต่อเนื่องและพัฒนาประสิทธิภาพอาชีพของบิดามารดา หรืออาชีพอื่นที่กระทำได้โดยใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น มีความเป็นพลเมืองดีของชาติ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความสามัคคีกลมเกลียวกันระหว่างคนในชาติเคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว กรมสามัญศึกษาจึงได้กำหนดนโยบายไว้ ดังนี้

1. ด้านความเสมอภาคทางการศึกษา

เร่งรัดและรณรงค์เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และการศึกษาพิเศษให้มีการศึกษาต่อมากขึ้น โดยเฉพาะท้องที่ที่มีการศึกษาต่อดำ พร้อมทั้งยกระดับการศึกษาในชนบทให้สูงขึ้น

2. ด้านคุณภาพการศึกษา

มุ่งเน้นส่งเสริมและสนับสนุนให้การเรียนของนักเรียนบรรลุตามจุดหมายของ

หลักสูตร ให้มีความรู้ ความคิด ทักษะ ปฏิบัติคุณธรรม มีน้ำใจ ค่านิยมที่ดีอย่างสมดุลย์ สอดคล้องกัน เพียบพร้อมเพื่อการศึกษาต่อ การเข้าสู่ตลาดแรงงาน การประกอบอาชีพอิสระ ทั้งในสายของอาชีพบิดามารดา หรืออาชีพอื่นที่สามารถดำเนินการได้ในท้องถิ่น

3. ด้านการส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม

ส่งเสริม สนับสนุน และปลูกฝังอบรมให้นักเรียนมีความกตัญญูต่อบิดา มารดา ความมีระเบียบวินัย ความสะอาด ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความอดทนขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง การทำงานเป็นหมู่คณะ การทำงานเพื่องาน การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักยกย่องผู้กระทำความดี การประหยัด การใช้ชีวิตเรียบง่าย การรู้จักประมาณตน พร้อมทั้งให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามครรลองของศีลธรรม มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม

4. ด้านส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความคิดริเริ่ม ทักษะในการประดิษฐ์ สร้างสรรค์ ความสามารถในการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา มีความศรัทธาหรือทัศนคติที่ดีต่อความคิดแบบวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งให้มีผลงานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอาชีพ และชุมชน

5. ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ

พัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวិชาชีพเพื่อการมีงานทำ มุ่งเน้นการประกอบอาชีพในท้องถิ่น ด้วยการให้นักเรียนได้ศึกษาและฝึกปฏิบัติอาชีพของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง หรืออาชีพอื่นที่สามารถกระทำได้ตามสภาพทรัพยากรในท้องถิ่น พร้อมทั้งให้นักเรียนที่จบการศึกษาแล้วสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประกอบอาชีพได้ตามแนวอาชีพของพ่อแม่ผู้ปกครอง หรือประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้

6. ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชนบท

พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้และรู้จักวิเคราะห์ปัญหาและ

แนะแนวทางการแก้ปัญหาสังคม สามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงให้มีความมาตรฐานชีวิตที่สูงขึ้น รู้จักปฏิบัติตามหน้าที่และสิทธิของพลเมืองดีของชาติ โดยเฉพาะเพื่อความมั่นคงของชาติ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาครอบครัวและชุมชน

7. ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพ

พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้นักเรียนมีมาตรฐานสุขภาพสูงขึ้นด้วยวิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมด้านการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา การจัดกิจกรรมด้านโภชนาการและการป้องกันโรคภัย รวมทั้งนันทนาการและสุขภาพจิตให้มีความมาตรฐานสูงขึ้นทั้งทางกายและจิตใจ

8. ด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

พัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการฝึกอบรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม มีความรู้ความเข้าใจถึงสาระแก่นสารที่แท้จริงของศาสนา และครรลองของวัฒนธรรมอันดีงามของไทย รวมทั้งได้เข้าร่วมกิจกรรมในการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

9. ด้านการระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาการศึกษา

เร่งรัด ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีส่วนช่วยในการพัฒนาการศึกษาของนักเรียนตามกรอบนโยบายที่กำหนดขึ้น

10. ด้านการพัฒนาการบริหารและสนับสนุน

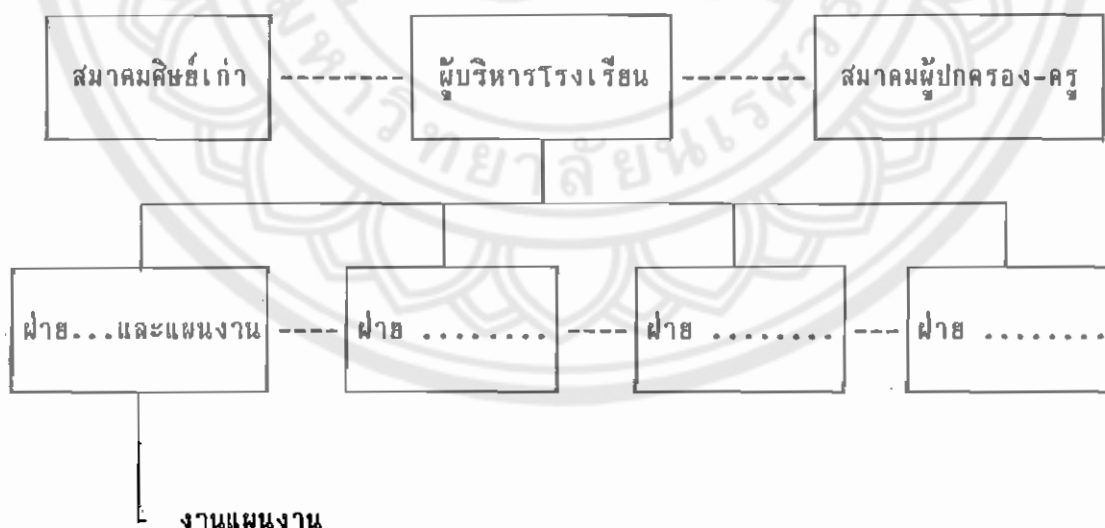
เร่งรัด พัฒนา และส่งเสริมงานของคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด โดยการมอบอำนาจไปสู่จังหวัดในด้านการบริหารการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดกับคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจังหวัด

การวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนมัธยมศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2530 ข : 1) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2522 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและการ

ใช้เงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามแนวทางที่กรมสามัญศึกษากำหนดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2530 เป็นต้นมา กรมสามัญศึกษาได้ปรับปรุงระบบแผนงานทั้งในระดับกรม ระดับจังหวัด และระดับโรงเรียน โดยมีการพัฒนาโครงสร้างแผนงานขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับนโยบายและโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ และมีการจัดทำแผนระดับโรงเรียน 3 ประเภท คือ แผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี แผนพัฒนาการศึกษาประจำปี และแผนปฏิบัติการประจำปี โดยการจัดทำแผนทุกประเภทมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับนโยบายที่กรมสามัญศึกษากำหนด และสภาพปัญหาความต้องการของหน่วยงาน

ระบบแผนงานในโรงเรียนประกอบด้วยคณะกรรมการแผนงาน โดยมีประธานกรรมการเป็นผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารที่ดูแลงานแผนงาน หรือบุคคลอื่นที่โรงเรียนเห็นสมควร และมีหัวหน้างานแผนงานทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการ คณะกรรมการแผนงานนั้นให้เป็นงานหนึ่ง ขึ้นตรงต่อผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยเดิมคำว่า และแผนงาน ต่อท้ายฝ่ายนั้น เช่น ฝ่ายวิชาการและแผนงาน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงการจัดตั้งงานแผนงานในโรงเรียน

กรมสามัญศึกษา (2530 ข : 4 - 5) ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของงาน
แผนงานไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์และประสานงานการจัดทำแผนให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน
คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด กรม และกระทรวงศึกษาธิการ
 - 1.1 แผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปีของโรงเรียน
 - 1.2 แผนพัฒนาการศึกษาประจำปีของโรงเรียน
 - 1.3 แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
2. ช่วยเหลือและประสานงานในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ เพื่อให้เกิดการดำเนินงาน
ตามแผนที่กำหนดไว้
3. ติดตามและประเมินการดำเนินงานตามแผนงานของโรงเรียน
4. จัดระบบสารสนเทศของโรงเรียน
 - 4.1 รวบรวมและเก็บข้อมูล
 - 4.2 วิเคราะห์และประเมินผลข้อมูล
 - 4.3 การนำข้อมูลมาใช้และรายงานข้อมูล
5. ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยในโรงเรียน
6. เป็นคณะกรรมการในคณะกรรมการแผนงานของคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด
7. ประสานแผนงานของโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมสามัญศึกษา (2530 ข : 40 - 41) ได้กำหนดนโยบายพัฒนาระบบแผนงาน
ของกรมเพื่อให้สอดคล้องและส่งเสริมประสิทธิภาพของการใช้แผนงานระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. กำหนดให้มีหน่วยงานวางแผนระดับกรม กอง จังหวัด (กลุ่มโรงเรียน) และ
โรงเรียน
2. กำหนดให้มีบุคลากรรับผิดชอบวางแผนทุกระดับ
3. กำหนดกรอบแผนพัฒนาการศึกษากกรมสามัญศึกษา
4. จัดฝึกอบรม สัมมนา การวางแผนและการบริหารงานตามแผนงาน ตามนโยบาย

แก่ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้างานแผนงาน และคณะทำงาน
แผนงาน หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานของหน่วยงานทุกกรมกอง และทุกโรงเรียน ทุกป้อย่างน้อย
ปีละ 1 ครั้ง

5. ส่งเสริมและเร่งรัดการวางแผนตามนโยบายและแผนของกรม
6. จัดประชุมสัมมนาประจำปี เพื่อประสานแผนระดับต่าง ๆ
7. จัดให้มีการตรวจติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการตามนโยบาย

ในรายละเอียดของการจัดทำงานและโครงการนั้นจะพิจารณาให้สอดคล้องกับแผนงาน
แต่ละแผนงาน ซึ่งแต่ละโรงเรียนย่อมมีงานและโครงการตลอดจนเงินที่ใช้แตกต่างกันออกไป

อนึ่ง ในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2530 - 2534 ที่ผ่านมานั้น
ได้ยึดแนวปฏิบัติตามระเบียบและเอกสารของกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา ดังต่อไปนี้

1. หนังสือกรมสามัญศึกษา ที่ ศษช 0804/3305 ลงวันที่ 10 มีนาคม 2530 เรื่อง
ระบบวางแผนของกรมสามัญศึกษา

2. เอกสาร "กพ.สศ. 10/30 ระบบวางแผนของกรมสามัญศึกษา"

3. เอกสาร "กพ.สศ. 39/30 สรุปแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม
ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

4. เอกสาร "กพ.สศ. 60/30 คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
กลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการสามัญศึกษา"

5. เอกสารทิศทางการพัฒนาการศึกษา ของกรมสามัญศึกษา ปี 2530

6. แนวปฏิบัติที่เป็นจุดเน้นตามนโยบายและแผนกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2530 -
2534

7. โครงสร้างและแผนงานการบริหารและพัฒนาการศึกษากรมสามัญศึกษา ตามแผน
พัฒนาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

8. แผนนโยบายการบริหารงานงบประมาณ ปี 2531 ของกรมสามัญศึกษา

9. หนังสือกรมสามัญศึกษา ค่วนมาก ที่ ศษ. 0804/32551 ลงวันที่ 15 ธันวาคม

2530 เรื่อง การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการ
สามัญศึกษาจังหวัด

10. หนังสือกรมสามัญศึกษา ด่วนมาก ที่ ศธ. 0804/0879 ลงวันที่ 27 มกราคม
2531 เรื่อง ขี้แจงการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และ
คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด

11. หนังสือกรมสามัญศึกษา ด่วนมาก ที่ ศธ. 0804/27192 ลงวันที่ 14 ธันวาคม
2531 เรื่อง การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2532 ของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และคณะ
กรรมการสามัญศึกษาจังหวัด

12. เอกสาร "กพ.สศ. 42/30 คู่มือสำหรับโรงเรียนในการดำเนินงานตามกรอบ
นโยบายของกรมสามัญศึกษา"

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2534 ของสำนักงานสามัญศึกษา
จังหวัดตาก

คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดตาก (2534 : 13) ทำงานตามนโยบายและ
หลักเกณฑ์ที่กรมสามัญศึกษากำหนด และงานตามมติคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และศิลป
วัฒนธรรมจังหวัดตาก ในเรื่องเกี่ยวกับงาน โครงการและแผนงาน เฝ้าระวังและประเมินผลการ
ดำเนินงานตามโครงการ และแผนงานต่าง ๆ ของกรมสามัญศึกษาและจังหวัด ได้กำหนด
วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2534 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา จังหวัดตาก ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสศึกษาต่อใน
ระดับมัธยมศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะในท้องที่ที่มีการศึกษาต่อต่ำ รวมอัตราการศึกษาคือ
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ทุกสังกัดให้ได้ร้อยละ 50

2. เพื่อให้การเรียนของนักเรียนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นพื้นฐาน
ของการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

3. เพื่อปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามครรลองของศีลธรรมและค่านิยมที่ดีงาม โดยมุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญู มีความรับผิดชอบ รู้จักพึ่งตนเองและมีระเบียบวินัย
4. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ เพื่อนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้
5. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้การสอนด้านวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นการหารายได้ระหว่างเรียน และการประกอบอาชีพอิสระที่เหมาะสมกับท้องถิ่น
6. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์สภาพสังคม และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม
7. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้การสอน และการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งมีจิตใจเป็นนักกีฬา
8. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พัฒนา และเผยแพร่ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม
9. เพื่อระดมสรรพกำลังและทรัพยากรระหว่างหน่วยงาน ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา
10. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ ระบบบริหาร และส่งเสริมงานทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model)

รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) เป็นรูปแบบที่สมาคมเกียรตินิยมด้านการศึกษ (Phi Delta Kappa) ได้ตั้งให้สตีฟเฟิลบีมเป็นหัวหน้าพัฒนาแนวคิดทางการประเมินโครงการ โดยให้รูปแบบที่เรียกว่า การประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) โดย C ย่อมาจาก Context (บริบท) I ย่อมาจาก Input (ปัจจัยเบื้องต้น) P ย่อมาจาก Process (กระบวนการ) P ย่อมาจาก Product (ผลผลิต) รูปแบบการประเมินแบบนี้เป็นที่นิยมนำมาใช้อย่างแพร่หลาย

สตัฟเฟิลบีม และคนอื่น ๆ (Stufflebeam and others. 1971 : XXV) ได้ให้ความหมายการประเมินว่าเป็นกระบวนการในการจำแนกแยกแยะข้อมูล เพื่อเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับการตัดสินใจ ในทางเลือกต่าง ๆ

การใช้รูปแบบวิธีพิจารณาถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การประเมินเป็นการกระทำเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ดังนั้นจะต้องเสนอสารสนเทศเพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ
2. การประเมินเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง มีลักษณะเป็นวงจร จะต้องดำเนินการตามโครงการอย่างเป็นระบบ
3. การประเมินมี 3 ขั้นตอนใหญ่ คือ การวิเคราะห์ การรวบรวม และการจัดกระทำข้อมูล ทั้ง 3 วิธีนี้เป็นพื้นฐานในการประเมิน
4. ขั้นตอนการวิเคราะห์ และการจัดกระทำข้อมูลในการประเมิน ส่วนที่เกี่ยวข้องนั้นจะต้องร่วมมือระหว่างผู้ประเมินและผู้ตัดสินใจ แต่การรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของผู้ประเมิน

วิโรจน์ สารัตนะ (2532 : 256) ได้ให้แนวคิดว่า รูปแบบการประเมินแบบชีปป์มีการรอบในการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ โดยเน้นการประเมิน 4 ด้านดังต่อไปนี้

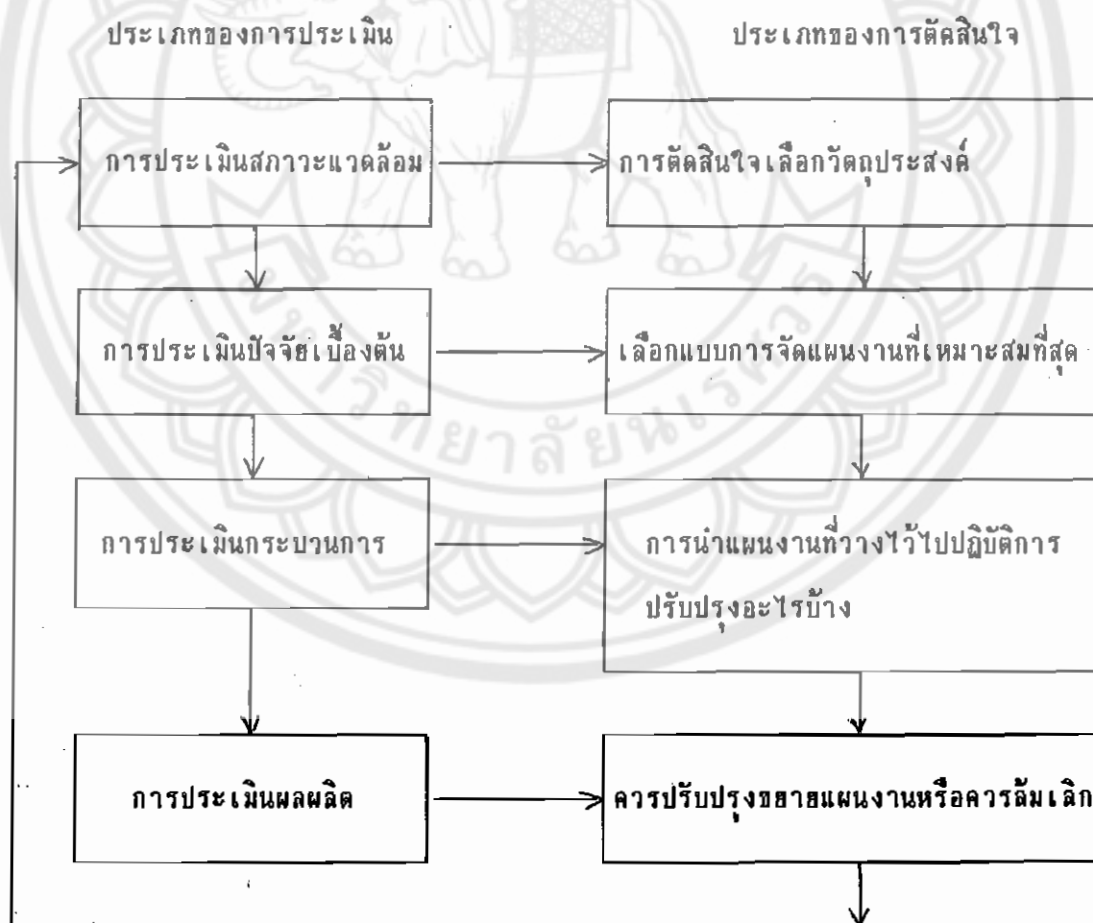
1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อตรวจสอบหาความต้องการที่ดำเนินการแล้วไม่บรรลุผลอันจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในด้านการวางแผน หรือกำหนดวัตถุประสงค์ได้อย่างถูกต้อง

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ว่าจะใช้อย่างไรจึงจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คน เงิน เวลา วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ อันจะช่วยให้ได้ข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจว่าในการที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดควรมีคุณภาพควรปรับปรุงในปัจจัยเบื้องต้นด้านใดบ้าง

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องในกระบวนการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงดำเนินงาน หลังจากที่ได้โครงการได้รับการอนุมัติและมีการนำไปปฏิบัติแล้ว

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อวัดและแปลความหมายของการบรรลุผลสำเร็จตามโครงการ ทั้งขณะที่โครงการดำเนินอยู่ และเมื่อโครงการได้เสร็จสิ้นลง ส่วนการจะอาศัยผลการประเมินบริบทปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการมาพิจารณาประกอบ

ความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจในรูปแบบประเมินแบบหีปปี้แสดงเป็นแผนผัง ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทการตัดสินใจ

รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ นำไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะ คือ

1. จัดหาโครงการ ศึกษาให้เห็นประจักษ์ว่ามีปัญหาอะไรน่าจะทำ
2. โครงการที่มีอยู่แต่ไม่ได้ลงมือดำเนินการ
3. โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินการอยู่

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นจะเห็นได้ว่า การวางแผนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานทุกประเภทซึ่งผู้บริหารจะละเอียดละเลยมิได้ ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องวางแผนและดำเนินการตามกระบวนการวางแผนโดยกำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติ โดยเฉพาะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนตามระเบียบของกรมสามัญศึกษา สำหรับการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัตินั้น กรมสามัญศึกษาได้เสนอแนะแนวทางในการจัดระบบการดำเนินงานไว้ โดยให้โรงเรียนจัดตั้งงานแผนงาน รับผิดชอบโดยตรงพร้อมทั้งกำหนดสายการประสานงานในการปฏิบัติตามแผนด้วย ผู้บริหารจึงมีหน้าที่ในการที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติงานตามแผนขึ้น และเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการตามแผนแล้วต้องมีการประเมินความสำเร็จของแผนด้วย แต่ในทางปฏิบัติพบว่าผู้บริหารยังไม่ค่อยให้ความสนใจกับการนำแผนไปปฏิบัติมากนัก รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน กระบวนการวางแผนอย่างแท้จริง ทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมทั้งการประเมินแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่ทำไปแล้วว่ามีความสำคัญหรือปัญหาในการดำเนินงานอย่างไรบ้าง จึงควรที่จะได้มีการประเมินแผนปฏิบัติการประจำปี 2534 อันเป็นปีสิ้นสุดแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) เพื่อประสิทธิภาพในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผนปฏิบัติการโรงเรียน และการวางแผนในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ มีผู้ทำการวิจัยที่น่าสนใจ ดังนี้คือ

ประเสริฐ จารุพานิช (Jarupanich. 1979 : 4785-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง วิธีการวางแผนการศึกษาระดับสูง โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการวางแผนและอิทธิพลของ สิ่งแวดล้อมที่มีผลการวางแผน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนและการศึกษา นั้นพัฒนามาจากความรู้ที่ได้จากการวิจัย ความเข้าใจในการทำขนาดตัวอย่างมีเหตุผล รวมทั้ง ความสามารถในการวิเคราะห์เรื่อง ตัวป้อน (Input) ผลผลิต (Output) และเรื่องเศรษฐกิจ จะช่วยให้การวางแผนการศึกษาได้ผลดี

ประพิศ นามกร (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ระบบการวางแผนในวิทยาลัยครู ภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันการวางแผนในวิทยาลัยครูมี 3 ระดับ คือ ระดับวิทยาลัย ระดับคณะวิชา และระดับภาควิชา หน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานวางแผนคือ แผนกแผนงานและ ประเมินผลคณะกรรมการที่มีบทบาทในการวางแผน ได้แก่ กรรมการบริหารวิทยาลัย ซึ่งจัดทำแผน ระดับวิทยาลัย แผนงานของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ของวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นแผนระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี

การดำเนินการวางแผนตามกระบวนการวางแผน ซึ่งแยกออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ การจัด ทำแผน การนำแผนไปใช้ และการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลยังจัดทำน้อยมาก และผู้ที่ประเมินผลส่วนใหญ่ ได้แก่ เจ้าของโครงการ ปัญหา อุปสรรคของการวางแผนที่สำคัญ คือ ขาดทิศทาง นโยบาย และเป้าหมายที่ชัดเจน ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน ขาด หน่วยงานที่มีความสามารถเหมาะสม และปัญหาในรายละเอียดเกี่ยวกับการวางแผนมีอยู่ในเกณฑ์ ขึ้นมาก และมากที่สุด

อุดม เอี่ยมสะอาด (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์แผนปฏิบัติงานของ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในเขตการศึกษา 7 ปีงบประมาณ 2520 - 2524 ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะ ที่งานที่ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ งานผลิตเอกสารและวัสดุสนับสนุนอื่น ๆ น้อยที่สุด คือ งานสำรวจ วิเคราะห์ วิจัย ค้นคว้า และทดลอง ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาเพื่อให้ความช่วยเหลือ และประสานงานทางวิชาการมากที่สุด โดยใช้วิธีการนิเทศโดยใช้สื่อการนิเทศมากเป็นอันดับแรก ส่วนการนิเทศเป็นรายบุคคลใช้น้อยที่สุด งบประมาณเพื่อการนิเทศการศึกษา ใช้สำหรับการ

ประชุมอบรมและสัมมนามากที่สุด ในหมวดค่าใช้สอย หมวดค่าวัสดุ หมวดค่าตอบแทน และรายจ่ายอื่น ๆ ตามลำดับ

วิพล นาคพันธ์ (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวางแผนการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา : การศึกษาเฉพาะกรณี โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน จำนวน 23 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการวางแผนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ในคู่มือการบริหารกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาปัญหาอุปสรรคมีทั้งด้านบุคลากรงบประมาณ การจัดการ ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก

เสน่ห์ บุญช่วงดี (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการวางแผนปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอตามทัศนะของนายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ คือ ด้านการวิเคราะห์นโยบายและเป้าหมาย ด้านวัตถุประสงค์ ด้านการรวบรวมข้อมูล ด้านทรัพยากร ด้านการเลือกวิธีการดำเนินการ ด้านการวิเคราะห์ทางที่ปฏิบัติที่น่าจะเป็นไปได้ ด้านการบันทึกและจัดรูปแบบการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินผล ด้านการแบ่งงานและการทำความเข้าใจกับผู้ร่วมงาน และด้านการวางแผนการควบคุมแผนปฏิบัติงาน โดยใช้นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการวางแผนทั้ง 10 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่ปฏิบัติได้ออยู่ในระดับสูงสุดคือ ด้านทรัพยากรในการวางแผนปฏิบัติงาน และด้านที่มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ปัญหาการแบ่งงานและการทำความเข้าใจกับผู้ร่วมงาน นายอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ มีทรรศนะแตกต่างกันไป ในเรื่องวิเคราะห์นโยบาย ด้านการรวบรวมข้อมูล ด้านทรัพยากรในการวางแผนปฏิบัติงาน ด้านการเลือกวิธีดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ด้านการวิเคราะห์ทางปฏิบัติที่น่าจะเป็นไปได้ และด้านการบันทึกจัดทำรูปแบบแผนปฏิบัติงาน

ศักดิ์ชัย ปัญหา (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการวางแผนปฏิบัติการโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูมีทัศนะต่อระบบการวางแผนปฏิบัติการโรงเรียนด้านการจัดทำแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านการประเมินผลงานตามแผนอยู่ใน

ระดับปานกลาง และมีทัศนะว่า การจัดทำแผนระดับโรงเรียนมีความจำเป็นและสำคัญ โดยเฉพาะ เรื่องการกำหนดคนโอบายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหน่วยเหนือ การประชุมชี้แจงความสำคัญของ แผน การกำหนดวิธีการ ความรับผิดชอบและวิธีการในแต่ละโครงการและการจัดทำปฏิทิน ปฏิบัติ งานของโรงเรียน การจัดทำแผนไม่ได้เกิดจากความต้องการของโรงเรียน แต่เป็นไปเพื่อปฏิบัติ ตามระเบียบของกรมสามัญศึกษาเท่านั้น ด้านการปฏิบัติตามแผนนั้น พบปัญหามากในเรื่องของการ ขาดแคลนทรัพยากร ปัญหาเรื่องงบประมาณ การปฏิบัติตามแผนเป็นเรื่องยุ่งยาก มีความเห็นที่ว่าถ้า ไม่มีแผนก็สามารถทำงานได้ ผู้ปฏิบัติตามแผนมิได้มีส่วนในการวางแผนด้านการประเมินผลงานตาม งาน ข้าราชการครูไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าความเห็นของผู้บริหาร

ในด้านทัศนะของผู้บริหารนั้น ให้ความสำคัญของการวางแผนปฏิบัติงานมาก การจัดทำแผน ผู้บริหารทำเองหรือตั้งคณะทำงานขึ้นมาโดยเฉพาะ ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนและรับรู้ เรื่องแผนงานมากนัก ด้านการปฏิบัติตามแผน ผู้บริหารหวังอย่างยิ่งว่าบุคลากรในโรงเรียนต้อง ปฏิบัติตามแผน และอยู่ในวิสัยที่ผู้สอนทำได้ และการประเมินผลตามแผนเพื่อประโยชน์ในการ ปรับปรุงแผนหรือแก้ไขปัญหา ตลอดจนรายงานหน่วยเหนือ

สฤษดิ์ จันทนานุสรณ์ (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการวางแผนปฏิบัติการ ประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในส่วนกลาง ในด้านของกระบวนการวางแผนและศึกษาปัญหา อุปสรรคใน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติ และขั้นตอน การประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า

1. ขั้นตอนการวางแผน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานวางแผนให้ ฝ่ายวิชาการหรือคณะกรรมการวางแผนรับผิดชอบ และเป็นผู้กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานในการวางแผน มีงานสารสนเทศเป็นผู้จัดระบบข้อมูล และมีการให้ความรู้เรื่องการเขียนโครงการแก่บุคลากรก่อน การวางแผนปฏิบัติการ

2. ขั้นตอนการวางแผน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ของโรงเรียนและชุมชนนำมาใช้กำหนดปัญหา จัดลำดับความสำคัญร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์ใน การแก้ปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาโดยวิเคราะห์ทางเลือก และเลือกวิธีที่ดีที่สุด และร่วมกันกำหนดคนโอบาย

๒/
373.1207
ส. 43.10 1.

-2 เม.ย. 2536

3640167

25
สำนักหอสมุด

มหาวิทยาลัยนเรศวร

โครงสร้างของแผนปฏิบัติการประจำปีประกอบด้วย แผนงาน งาน และโครงการ
กลุ่มครู-อาจารย์ เป็นผู้ร่างโครงการเสนอเพื่อพิจารณาคัดเลือกโดยพิจารณาความสำคัญจำเป็น
และความเป็นไปได้ของโครงการ แล้วจัดทำเอกสารแผนตามแบบฟอร์มที่กองแผนงานกำหนดไว้
และจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานต่อไป ก่อนนำแผนไปปฏิบัติมีการเสนอขออนุมัติต่อผู้บริหาร

3. ชี้นำแผนไปปฏิบัติ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมบุคลากรก่อนการปฏิบัติงาน
โดยการประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจ และมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามโครงการด้วย
ในขณะปฏิบัติงานเมื่อพบปัญหาและอุปสรรค ก็ได้รับการนิเทศให้คำแนะนำจากผู้รับผิดชอบโครงการ
หรือผู้บริหาร

4. ชี้นำการประเมินผล โรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเมื่อ
สิ้นสุดงานหรือโครงการ และมีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบ พร้อมข้อเสนอแนะ
และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีการนำผลจากการรายงานไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ
ต่อเนื่องในปีต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคของการวางแผนปฏิบัติการ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
ในขั้นก่อนการวางแผนและขั้นการประเมินผล ส่วนขั้นการวางแผนและขั้นการนำแผนไปปฏิบัติมี
ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

สุพจน์ น้อยจินดา (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการวางแผน
ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากมีการวางแผนบริหาร
โรงเรียน เรื่องที่โรงเรียนได้จัดทำโดยมีความถี่สูงคือ โรงเรียนส่วนมากมีการวางแผนจัดทำแผน
ให้แก่คณะครู การกำหนดและการจัดทำรายละเอียดของโครงการ การดำเนินงานตามโครงการ
และการมีแผนประเมินโครงการ

ในด้านปัญหาการวางแผนนั้นพบว่า เรื่องที่เป็นปัญหาค่อนข้างมาก ได้แก่ การขาด
งบประมาณ บุคลากรของโรงเรียนมีงานอื่นอยู่มากแล้ว บุคลากรของโรงเรียนขาดความรู้เรื่อง
การวางแผน ทราบผลการจัดสรรงบประมาณล่าช้า และนโยบายของหน่วยงานไม่สอดคล้องกับ
ความต้องการของโรงเรียนโดยตรง

สรุปได้ว่า ผลงานการวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกันคือ มีปัญหาการปฏิบัติการวางแผนทุกชั้นตอน คือขั้นการเตรียมการวางแผน ขั้นการวางแผน ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ และขั้นการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ถึงระดับมาก ปัญหาอื่น ๆ เช่นผู้วางแผนและผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ปัญหาด้านข้อมูลข่าวสารสนเทศ ปัญหาด้านนโยบายไม่ชัดเจน ปัญหาด้านทรัพยากรในการวางแผนและบริหาร ไม่เพียงพอเป็นต้น

งานวิจัยต่างประเทศ

คาร์ลอน (Carlson. 1973 : 6288-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ผลในเป้าหมายของแผนในโรงเรียนประถมศึกษาในมลรัฐวิสคอนซิน ช่วงปี 1960 - 1970 ผลการวิจัยพบว่า ขาดการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาลอย่างเพียงพอ ขาดเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกและขาดบุคลากรที่ได้รับการฝึกฝนด้านการวางแผน

จาคอบเซน (Jacobsen. 1979 : 5232-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการวางแผนระยะยาว ซึ่งกระทำโดยศึกษาธิการ โรงเรียนประถมศึกษา มลรัฐอิลลินอยส์ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติการวางแผนกับความรู้ความเข้าใจเทคนิคการวางแผนกับอาสุมหาศึกษา ประสบการณ์ ขนาดของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่ รวมทั้งความมั่นคงในงาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ศึกษาธิการในชุมชนใหญ่ และศึกษาธิการที่มีวุฒิปริญญาเอก มีความรู้ในเทคนิคการวางแผนระยะยาว แผนปฏิบัติการ และสามารถกำหนดสิ่งที่คาดว่าจะได้ ในการวางแผนระยะยาวได้มากกว่าศึกษาธิการในชุมชนขนาดกลาง ขนาดเล็ก และศึกษาธิการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ศึกษาธิการในชุมชนที่มีการบรรจุครูเพิ่ม มีความรู้ด้านเทคนิคการวางแผนระยะยาวสูงกว่าศึกษาธิการในชุมชนที่มีการบรรจุครูน้อยลงหรือคงที่

3. อาวุโสและประสบการณ์ทำงานไม่ส่งผลต่อความรู้ การปฏิบัติและการกำหนดสิ่งที่คาดว่าจะได้ในการวางแผนระยะยาว

4. ชุมชนที่มีการบรรจุครู กับการวางแผนการปฏิบัติการตามแผน และการกำหนดสิ่งที่คาดว่าจะได้ใน การวางแผนระยะยาวไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นิวแมน (Newman. 1979 : 5242-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทและหน้าที่ของ ผู้ช่วยศึกษาธิการ ในรัฐแคลิฟอร์เนียในเรื่องการใช้แผนการบริหารและแผนหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ช่วยศึกษาธิการไม่ได้ใช้แผนของการบริหารใช้เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ เท่านั้น ซึ่งวัตถุประสงค์เหล่านี้ ผู้ช่วยศึกษาธิการเห็นว่ามี ความจำเป็นต่อการวางแผนและผลการวิจัยพบว่า ไม่มีแผนการประเมินและแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนอีกด้วย

โรเบิร์ต (Robert. 1979 : 5247-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบในการวางแผนการศึกษาของรัฐอัลบามา ได้กล่าวถึงสภาพสังคมและปรัชญาการศึกษาที่เปลี่ยนไปมีผลต่อการวางแผนการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนการศึกษาต้องกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยให้คณะกรรมการอื่นประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและการวางแผน

เบลเบส (Belbase. 1982 : 430-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการวางแผนในการจัดอาชีวศึกษาของประเทศที่กำลังพัฒนา ได้ทำการวิจัยที่ประเทศเนปาล ผลการวิจัยพบว่า ความล้มเหลวของการจัดการศึกษาวิชาชีพนั้น เพราะมีปัญหาดัง ๆ มากมาย เช่น สภาพสังคม และวัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจ การบริหารการศึกษา นโยบายและเหตุผลขององค์การและที่สำคัญก็คือ ขาดการบริหารที่เป็นไปตามแผน การวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนะให้มีการวางแผนระยะสั้นระยะปานกลาง และระยะยาว ป้องกันและแก้ปัญหาดัง ๆ ควบคู่กันไป

จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การวางแผนมีความจำเป็นต่อการบริหาร ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการวางแผนแต่ยังไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง การวางแผนจะต้องกำหนดรูปแบบที่เหมาะสม และให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และจะต้องให้ผู้ปฏิบัติ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผน ด้านการศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย ปัญหาที่พบเช่นการขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการวางแผน ขาดการสนับสนุนการเงินจากรัฐบาล เป็นต้น